

зеологізм *소돔과 고모라* (букв.: Содом і Гоморра) "безлад, метушня", що теж є популярним в певних колах корейського суспільства.

Отже, фразеологізми формувалися протягом століть, акумулюючи в собі життєвий досвід народу. У фраземах найбільшою мірою виявляється національна специфіка мови, вони становлять найобразнішу частину її лексики. Своє яскраве вираження ФО знаходять у живому мовленні народу як в усній, так і в письмовій формі.

Аналізуючи фразеологічний матеріал, можна зробити висновок, що ФО корейської мови є системою динамічною та такою, що розвивається. Чільне місце у корейській мові займають питомо корейські фразеологізми. Ознайомлення з ними не тільки дає відповідь на питання, чому корейці говорять саме так, а й збагачують наші знання про життя, історію, побут корейського народу в минулому. А запозичені фразеологізми являють собою об'єктивний процес, один з видів оновлення фразеологічного фонду корейської мови. Отже, корейська фразеологічна система має значний потенціал, і шляхи її поповнення можуть бути різноманітними.

Список виористних джерел

1. *Городецкая И.Е.* Фразеологизмы-соматизмы в русском и французском языках: дис... кандидата филол. наук: 10.02.20 / Городецкая Ирина Евгеньевна. – Пятигорск, 2007. – 171 с.

В. Жила, ассист.

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев

ОСНОВНЫЕ ИСТОЧНИКИ ПРОИСХОЖДЕНИЯ КОРЕЙСКИХ ФРАЗЕОЛОГИЗМОВ

В статье определены и проклассифицированы основные источники происхождения фразеологических единиц. Рассмотрены классификации корейских лингвистов и представлена собственная.

Ключевые слова: фразеологизм, генезис, классификация фразеологизмов.

V. Zhyla, teaching assistant

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

THE MAIN SOURCES OF ORIGIN OF KOREAN PHRASEOLOGICAL UNITS

The article defines and completes classification of the main etymological sources of phraseological units. The classification of Korean linguists are presented.

Keywords: phraseological unit, genesis, classification of phraseological units.

УДК 811.581.11

О. Козоріз, ассист.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

СТАТИСТИЧНІ ХАРАКТЕРИСТИКИ МОВНИХ ОДИНИЦЬ ЮРИДИЧНОЇ ТЕРМІНОЛОГІЇ КИТАЙСЬКОЇ МОВИ

Проведений аналіз уможлиблює об'єктивне виділення функціональних стилів, визначення приналежності тексту до відповідного типу дискурсу. Отримані результати лінгвостатистичних досліджень можна застосовувати у побудові автоматизованих систем науково-технічної обробки інформації (пов'язаних із вивченням текстів); при перекладах із однієї мови на іншу, при викладанні іноземних мов, укладанні посібників; аналіз кількісно-рангових характеристик морфем у частотному списку може використовуватися для доведення авторства тексту, у сфері криптології тощо.

Ключові слова: юридична термінологія, функціональний стиль, тип дискурсу, статистичний опис.

Чітке розмежування термінологічної та загально-живаної лексики – основне завдання при дослідженні будь-якої термінології. Об'єктивних критеріїв такого розмежування не розроблено досі. Т.Р. Кияк посилаючись на Р.Г. Піотровського, пропонує формулу для виділення термінів із тексту: $T = I(x) - I(y)$, де T – міра термінологічності, $I(x) - I(y)$ – різниця номерів лексичної одиниці у підмовах X та Y , що отримана на основі ранжування списків слів у порядку спаду частотності.

Одним із простих прикладів статистичного опису науково-технічних текстів є визначення середньої довжини текстів певної підмови. Загальні дані, отримані на сьогодні, свідчать, що середня довжина речення науково-технічних текстів розташована між реченнями художніх і соціально-політичних текстів [7, с. 46-47].

2. *Дутова Т.Е.* Концепты дух/душа: сравнительно-этимологический анализ славянской фразеологии / Т.Е. Дутова // Филологический ежегодник. – Вып. 5-6. – Омск, 2004. – С. 182-190.

3. *Егоров А.В.* Удмуртская соматическая фразеология (в сопоставлении с венгерской): автореферат кандидата филол. наук. 10.02.02 Ижевск 2010, 19 с.

4. *Куницкая Н.В.* Соматические фразеологизмы в современном молдавском языке: дис... кандидата филол. наук: 10.02.02 / Куницкая Надежда Владимировна. – Кишинев, 1985. – 156 с.

5. *Лим Э.Х.* языковое выражение культурного символа "пап" в корейском языке // V Всероссийский научно-практический семинар Объединения преподавателей корейского языка российских университетов: тезисы докладов. – М. ФГБОУ ВПО МГЛУ, 2013. – С. 45-47.

6. *Новикова Т.А.* Китайские иероглифы в корейском языке / Новикова Т.А., Пакулова Я.Е. – М.: Муравей, 2001. – 137 с.

7. *Пак Сон Гу.* Национальная специфика фразеологизмов русского и корейского языков / Сон Гу Пак // Язык, сознание, коммуникация: Сб. статей. – М.: Диалог-МГУ, 1999. – Вып. 7. – С. 33-47.

8. *Свидницкий А.* Фольклорно-этнографичні нариси та статті / В кн.: А. Свидницкий. Роман. Оповідання. Нариси. – К.: Наукова думка, 1985. – С. 406 – 518.

9. *Фролова О.П.* Фразеология современного японского языка. Учебное пособие / Фролова О.П. – НГУ, 1979. – 88 с.

10. *두전하* (2011), '고유어계 관용구와 한자어계 관용구의 비교 연구', 인하대학교 석사학위논문.

11. *표준매* (2008), '한국 한자어 관용 표현의 유형 연구', 강원대학교 박사학위논문. 12. 문금현 (1999), '국어의 관용 표현 연구', 서울: 태학사.

13. *박영준* (2007), 최경봉. 관용어 사전. 서울.

14. *향경야* (2008), 한중 관용어의 표현 양상과 내포 문화 비교. 서울.

Надійшла до редколегії 06.10.13

Іншу думку висловлює Н. Д. Андреев: "Такі фундаментально важливі для мови одиниці, як морфема і слово, можуть бути видобуті з мови на базі статистичних та комбінаторних характеристик мовних одиниць без попереднього визначення їх лексичних чи граматичних значень, без попереднього визначення правильності та неправильності досліджуваних текстових структур" [4, с. 8].

Б.Н. Головін, об'єднавши вчення про стилі мови і мовлення зі статистикою, дійшов висновку, що є підстави розрізняти диференційні стильові частоти і нейтральні стильові частоти, а також подав такі визначення: **функціональні стилі мови** – це типи її функціонування, що відповідають відмінностям соціальної практики колективу і відрізняються один від одного істотними розходженнями ймовірностей мовних одиниць та їхніх категорій, до-

статніми для їх сукупного якісного впізнання людьми на інтуїтивному рівні сприйняття мови [5, с. 121]; **стили мовлення** – це різновиди його структури, що відповідають стійким особливостям позамовних і мовних умов його побудови та відрізняються один від одного істотними розходженнями частот мовних одиниць і категорій (а також розходженнями сукупностей таких частот), достатніми для їх сумарного якісного впізнання на інтуїтивному рівні сприйняття мови [5, с. 130].

Отже, те, що спеціаліст визначає інтуїтивно, може бути доведено об'єктивно на основі кількісних характеристик. Інтуїція дослідника дієвий, але дуже повільний (дослідник має самостійно обробити увесь обсяг інформації) і не зовсім науковий метод – саме тому слід користуватися допомогою статистичного аналізу.

Статистика дозволяє ставити різноманітні досліді, щоб виміряти такі формальні якості мови як темп, зв'язаність, витонченість, розчленованість, рівність, предметність, якість, динамізм, складність і багатство [5, с. 154]. Більшість досліджень Головіна ґрунтується на різноманітних співвідношеннях частин мови і членів речення у тексті, що, на жаль, неможливо дослідити для сучасної китайської мови (СКМ) в автоматичному режимі через відсутність відповідних морфологічних ознак китайського слова.

Свого часу вчені Дж. Зіпф, Б. Мандельброт та інші спробували довести залежність між порядковим номером слова в частотному словнику ("ранг" слова) і ймовірністю появи цього ж слова у тексті. "**Ранг**" слова – це номер слова в загальному списку виявлених слів, упорядкованому по убутанню частоти; **частота** – кількість входжень слова у текст. Вірогідність виявлення слова в тексті дорівнює частоті входження слова поділену на кількість слів у тексті. Дж. Зіпф виявив, що якщо помножити вірогідність виявлення слова в тексті на ранг частоти, то здобута величина, приблизно постійна для усіх текстів однієї мови.

Дж. Зіпф і Б. Мандельброт запропонували формулу, що приблизно показує цю залежність: $P_r = Kr^{-\gamma}$, де P_r – імовірність (або відносна частота) слова, r – ранг (порядковий номер) слова, "**K**", " γ " – постійні величини, коефіцієнти, установлені на основі досвіду і теорії. Дж. Зіпф убачав величину "**K**" рівну 0,1, а величину " γ " – рівну 1. Перевірка "закону Зіпфа-Мандельброта" показала, що цей "закон" лише дуже приблизно відповідає мовній реальності, а нерідко помітно спотворює її. "Константи" "**K**" і " γ " виявляються "неконстантними" і варіюються залежно від стилю, жанру, епохи тощо. Один лише закон Зіпфа не може бути використаний для характеристики усього лексичного багатства мови, хоч і натрапляє на (знаходить) свідчення кількості різних слів до кількості їхніх уживань [5, с. 152].

Залежність між частотою словоформи, яку вона має в тексті довжиною в N слововживань, та її номером у частотному словнику, складеному на основі даного тексту, виражається формулою: $F_i = kN/(i+p)^{\gamma} = kN (i+p)^{-\gamma}$. У цій залежності " F_i " (частота словоформи), " i " (її номер у частотному словнику) виступають змінними величинами, а величини " N " (довжина досліджуваного тексту), " k " (коефіцієнт відносно частоти найбільш уживаного слова), " p " (поправковий коефіцієнт частих слів) та " γ " (коефіцієнт лексичного багатства тексту) – параметрами, що зберігають постійне кількісне значення лише для тексту певної довжини, певного стилю й тематики.

Залежність "Зіпфа-Мандельброта" – це досить грубе наближення до істинної статистичної структури тексту.

Вона більш-менш задовільно виконується лише для двох-трьох тисяч найбільш часто вживаних словоформ.

Для опису статистично рідкісних словоформ доводиться оперувати іншими залежностями, в яких величини "**k**" і " γ " виступають уже змінними, а "**p**" може розглядатись як певний параметр [2; 3; 8, с. 106].

У китайській мові подібні дослідження виконані Хан Сяо (Сінгапур) на основі закону Зіпфа для текстів газети "Женмінь жібао" за піврічний період з побудовою графіків. У статті автор подає лише перші 10 слів рейтингу відповідно для 1-грамм: 的, 国, 一, 中, 在, 和, 人, 了, 会, 年; 2-грамм: 中国, 发展, 经济, 星期, 国家, 企业, 人民, 记者, 社会; 3-грамм [1].

Інше статистичне дослідження "香港"双语法例资料系统"法律术语的统计分析" запропонували спільно На Жисун (КНР), Цзе Чуньюй (Гонконг) та Фен Чживей (КНР) на основі BLIS, двомовної інформаційної системи законодавства м. Гонконг; воно створене за допомогою комп'ютерної автоматичної системи аналізу 汉语词法分析系统 ICTCLAS. Отримані результати частотності для 1-грамм: 的, 或, 该, 在, 人, 须, 而, 及, 所, 年, 可, 这; 2-грамм: 任何, 根据, 条例, 作出, 规定, 其它, 法律, 有关, 修订, 注册, 命令, 情况, 公司, 不得, 指明, 公告, 申请, 提出, 发出, 进行, 使用, 程序, 通知, 香港, 条文, 日期, 船舶, 法院, 这; 3-грамм: 委员会, 任何人, 证明书, 通知书, 申请人, 建筑物, 许可证, 管理局, 退休金, 代理人, 这; 4-грамм: 切实可行, 另有所指, 有限公司, 法定人数, 无线电话, 无线电报, 上层建筑, 任何法院, 明文规定, 这. Також було проаналізовано частотність розділових знаків та англо-китайських номенклатур [9].

Спираючись на ідеї попередників, на основі логічних міркувань, автор дисертації дослідив співвідношення рангу частотного списку до загальної кількості вживання морфем юридичного терміна на основі словника КРЮС та КК КНР; було порівняно отримані дані з характеристиками морфем частотного списку СКМ – це дозволило відійти від шаблону, а також зробити власні висновки.

Дослідження здійснене за допомогою безкоштовної російської програми аналізу і обробки текстів Word Tabulator v.1.02., створену С.В. Логічевим. Оскільки програма працює лише з латинськими і кирилическими текстами, було розроблено спеціальний алгоритм перекодування ієрогліфічного тексту. Ідея перекодування тексту не нова, вона виникла ще в 1970 році [3, с. 25].

На основі КРЮС-а окремо було проаналізовано частотність морфем юридичних термінів (що є здебільшого ССч); крім цього, було виділено та розглянуто відповідні характеристики юридичних Т-СС (лише двоморфемні одиниці), а також опрацьовано текст КК КНР, як зразок юридичного дискурсу – отримано відповідні частотні списки 1-3 та графіки 1-3.

Логарифмічні графіки співвідношення рангу частотного списку до загальної кількості морфем мають подібний вигляд для усіх зазначених одиниць. Основна закономірність, яку можна помітити: близько 125 морфем початку частотних списків (точка перетину графіків) є ключовими за вживанням. Різними для кожного графіку, а отже, і важливими, є верхні три точки: загальна кількість найчастотнішої морфемі (ліва верхня точка графіку), точка перетину графіків, кількість різних морфем (права верхня точка графіку), а також загальна кількість морфем твору. Таким чином, це важливі характеристики, варті порівняння.

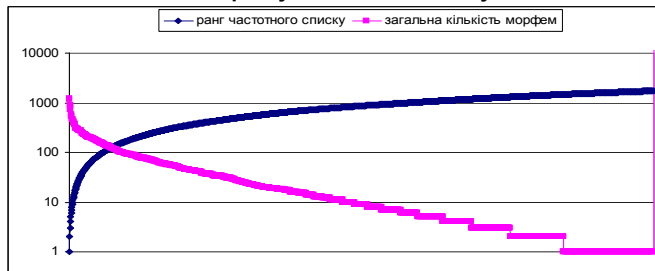
Частотний список № 1

Морфеми юридичного терміна, їх ранг та загальна кількість

1	法	1198	22	地	297	43	交	235	64	海	198	85	收	168	106	押	141
2	人	1180	23	物	297	44	据	232	65	件	197	86	意	167	107	发	138
3	的	882	24	期	293	45	条	232	66	议	195	87	动	165	108	方	138
4	权	855	25	际	293	46	员	231	67	外	194	88	偿	163	109	遗	138
5	国	713	26	款	285	47	资	227	68	金	194	89	所	163	110	院	137
6	合	582	27	会	281	48	审	219	69	出	193	90	任	160	111	庭	136
7	证	550	28	书	279	49	家	219	70	商	189	91	为	158	112	托	136
8	行	539	29	制	279	50	决	218	71	司	188	92	共	158	113	明	136
9	罪	473	30	约	279	51	价	213	72	信	187	93	自	158	114	限	136
10	定	463	31	单	277	52	性	212	73	讼	186	94	易	157	115	裁	134
11	保	457	32	务	273	53	上	209	74	本	185	95	刑	155	116	工	133
12	产	433	33	犯	272	54	政	207	75	害	184	96	失	155	117	租	133
13	事	404	34	债	271	55	关	206	76	代	182	97	义	153	118	受	131
14	有	387	35	民	271	56	财	205	77	股	179	98	体	152	119	生	130
15	同	373	36	税	267	57	运	204	78	管	176	99	案	151	120	契	129
16	公	369	37	利	257	58	者	202	79	通	176	100	全	148	121	委	129
17	不	364	38	无	254	59	业	201	80	损	175	101	力	147	122	特	126
18	诉	310	39	律	241	60	付	201	81	可	172	102	令	146	123	解	124
19	票	306	40	判	239	61	分	201	82	品	170	103	一	145	124	作	123
20	货	306	41	主	236	62	用	201	83	费	170	104	协	145	125	文	123
21	理	300	42	承	236	63	险	199	84	实	169	105	告	143			

Логарифмічний графік № 1

Співвідношення рангу частотного списку до загальної кількості вживання морфеми юридичного терміна

Кількість різних морфем юридичного терміна – 1725;
Точка перетину – 124 (7 %);
Загальна кількість морфем юридичного терміна у словнику – 61937;
Загальна кількість найчастотнішої морфеми – 1198 (1,93 %).

Частотний список № 2

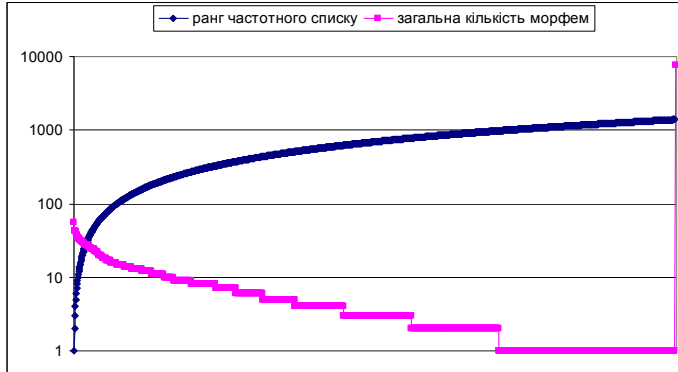
Морфеми двоскладового юридичного терміна, їх ранг та загальна кількість

1	法	55	19	本	31	37	付	25	55	议	22	73	要	18	91	复	16
2	国	43	20	海	31	38	发	25	56	产	21	74	长	18	92	成	16
3	权	43	21	票	30	39	告	25	57	利	20	75	预	18	93	战	16
4	证	43	22	罪	30	40	工	25	58	意	20	76	免	17	94	改	16
5	公	42	23	运	30	41	事	24	59	无	20	77	卖	17	95	明	16
6	价	41	24	理	29	42	债	24	60	查	20	78	大	17	96	费	16
7	行	38	25	审	28	43	回	24	61	私	20	79	实	17	97	通	16
8	定	37	26	报	28	44	有	24	62	诉	20	80	害	17	98	额	16
9	案	35	27	文	28	45	民	24	63	业	19	81	对	17	99	不	15
10	约	35	28	期	28	46	用	24	64	假	19	82	杀	17	100	亲	15
11	人	34	29	犯	28	47	销	24	65	原	19	83	死	17	101	令	15
12	会	34	30	税	28	48	合	23	66	失	19	84	解	17	102	传	15
13	分	33	31	职	28	49	商	23	67	作	18	85	资	17	103	伤	15
14	货	33	32	刑	27	50	物	23	68	判	18	86	交	16	104	使	15
15	主	32	33	制	27	51	金	23	69	反	18	87	体	16	105	偿	15
16	保	32	34	单	27	52	外	22	70	方	18	88	信	16	106	后	15
17	出	31	35	款	27	53	收	22	71	正	18	89	决	16	107	员	15
18	地	31	36	名	26	54	租	22	72	结	18	90	动	16	108	品	15

109	婚	15	112	据	15	115	船	15	118	关	14	121	同	14	124	帐	14
110	押	15	113	现	15	116	选	15	119	军	14	122	奸	14	125	户	14
111	损	15	114	自	15	117	上	14	120	别	14	123	密	14			

Логарифмічний графік № 2

Співвідношення рангу частотного списку до загальної кількості вживання морфем двоскладового юридичного терміна

Кількість різних морфем двоскладового юридичного терміна – 1388;
Точка перетину – 28 (2 %);
Загальна кількість морфем двоскладового юридичного терміна у словнику – 7630;
Загальна кількість найчастотнішої морфем – 55 (0,7 %).

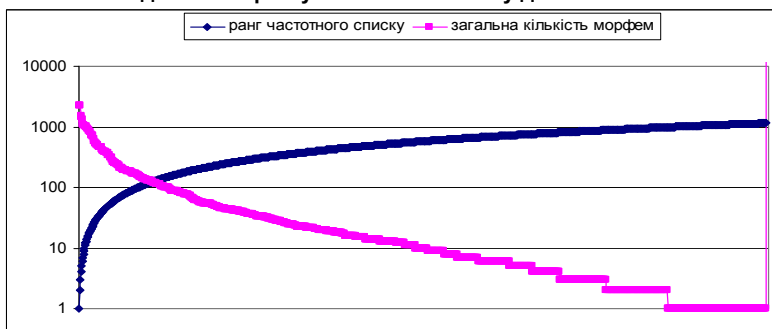
Частотний список № 3

Морфем юридичного терміна КК КНР, їх ранг та загальна кількість

1	约	2252	22	规	728	43	严	395	64	大	244	85	数	184	106	出	144
2	的	2249	23	第	722	44	节	393	65	部	243	86	本	184	107	收	143
3	篇	2249	24	释	716	45	并	387	66	四	237	87	修	181	108	机	143
4	以	1485	25	三	687	46	书	386	67	章	232	88	财	179	109	害	142
5	处	1446	26	罚	637	47	裁	380	68	家	226	89	革	177	110	证	142
6	文	1338	27	上	567	48	国	373	69	七	215	90	沿	176	111	民	137
7	法	1104	28	重	559	49	行	368	70	产	208	91	品	173	112	任	135
8	刑	1087	29	判	522	50	役	347	71	不	207	92	元	172	113	直	133
9	有	1077	30	资	519	51	情	346	72	和	207	93	地	171	114	高	133
10	条	1060	31	百	508	52	拘	340	73	责	207	94	万	169	115	私	132
11	关	1041	32	五	497	53	员	316	74	门	206	95	作	169	116	使	131
12	者	1030	33	义	478	54	公	311	75	物	205	96	前	169	117	卖	131
13	或	1020	34	料	471	55	司	309	76	方	197	97	分	166	118	权	131
14	罪	969	35	二	466	56	造	289	77	利	196	98	报	164	119	六	130
15	年	957	36	定	463	57	管	275	78	照	192	99	非	164	120	最	130
16	期	925	37	金	459	58	对	266	79	额	192	100	特	161	121	案	129
17	相	897	38	论	458	59	用	264	80	依	189	101	别	154	122	之	127
18	十	873	39	一	429	60	单	263	81	订	188	102	成	154	123	八	127
19	人	830	40	他	411	61	款	252	82	为	187	103	务	150	124	工	126
20	徒	829	41	其	409	62	制	248	83	事	187	104	在	149	125	律	125
21	下	743	42	犯	406	63	解	247	84	位	186	105	接	147			

Логарифмічний графік № 3

Співвідношення рангу частотного списку до загальної кількості вживання морфем юридичного терміна КК КНР

Кількість різних морфем КК КНР – 1153;
Точка перетину – 125 (11 %);
Загальна кількість морфем у КК КНР – 72296;
Загальна кількість найчастотнішої морфем – 2252 (3 %).

Порівнявши найбільш значущі морфеми (розташовані на початку трьох частотних списків 2.1 - 2.3 до точки перетину графіків), бачимо, що усім спискам притаманні 43 морфеми: 案, 本, 不, 产, 出, 单, 地, 定, 法, 犯, 方, 分, 工, 公, 关, 国, 害, 解, 金, 款, 利, 民, 判, 品, 期, 权, 人, 上, 事, 收, 文, 物, 刑, 行, 用, 有, 员, 约, 证, 制, 资, 罪 та 作 – їх можна вважати ключовими для юридичного дискурсу, його "ядерною зоною".

Далі було проаналізовано основні граматичні категорії СКМ у юридичному дискурсі (на прикладі КК КНР): для будь-якого юридичного дискурсу є частотною морфема 的 (міститься на найвищих рангових позиціях); службових часток 了, 着, 过 не виявлено, а граматична форма тривалості дії "正在" – зустрічається лише раз, що свідчить про відсутність вищо-часових форм. Комплементів напрямку, ступеня, можливості, результату та кількості, а також явища редуплікації дієслів не виявлено. Виразно помітно характерне вживання числівників, зокрема порядкових (第): 722 слововживання. Присудок переважно дієслівний, конструкції з "是" представлені рідко; виявлено модальні дієслова (тут і далі у дужках позначено кількість уживань) 应当 (76), 可以 (53), 会 (49), 能 (29), 不得 (10) та 能够 (4); у тексті здебільшого вживаються такі прийменники та післяйменники: 对 (230), 依照 (166), 为 (114), 由 (27), 对于 (26), 向 (23), 以...为... (23), 中 (20), 于 (20), 按照 (17) та 根据 (13).

Окремо варто звернути увагу на розділові знаки – так можна визначити типи речень і середню кількість предикативних одиниць на одне речення, оцінити питомі види складних речень юридичного дискурсу. Середню кількість предикативних одиниць на одне речення пропонуємо визначити за формулою: загальна кількість розділових знаків (загальна кількість крапок + загальна кількість ком) / загальна кількість крапок.

У КК КНР виявлено такі розділові знаки: крапка (。) – 790 одиниць, кома (,) – 2440 одиниць. Отже, середня кількість предикативних одиниць (ПО) на одне речення = $(790 + 2440) / 790 = 4,09$ ПО. Кома-крапля (、) – 1518; це свідчить про наявність великої кількості однорідних членів у реченнях.

Кількість ССч у квадратних дужках 【...】 , що вводять терміни та їх визначення, досить велика – 452 одиниці.

Речень із 把 не виявлено; ієрогліф "被" зустрічаються помірно, переважно як префікс Т-СПхС, а не граматичний елемент речення.

Види складних речень: переважають безсполучникові складні речення, а також допустові складні речення умови (假设关系), оформлені граматичною формою "... 的,", що є скороченням від "如果 的话," – виявлено 1045 одиниць. Часто зустрічається єд-

нальний сполучник " ... , 并" – 351 одиниця. Сполучники 如果 (18) та 但是 (19) для КК КНР не характерні.

Вживання односкладового терміна не характерне для юридичного дискурсу, тому варто на основі частотних односкладових морфем визначити частотність двоскладових Т-СС та багатоскладових Т-ССч. За нашими спостереженнями, для КК КНР частотними багатоскладовими одиницями виявилися такі 2-грами: 或者 (1019), 相关 (885), 徒刑 (829), 以下 (695), 以上 (533), 处罚 (433), 严重 (388), 资料 (457), 条文 (453), 释义 (453), 处罚 (434), 论文 (432), 严重 (388), 裁判 (375), 文书 (372), 罚金 (355), 规定 (341), 人员 (302), 其他 (300), 情节 (293), 司法 (248), 解释 (229), 依照 (166), 造成 (126), 应当 (76), 使用 (56) тощо; 3-грами не є частотними; 4-грами: 有期徒刑 (722), 条文释义 (453), 相关资料 (453), 相关论文 (432), 裁判文书 (372), 司法解释 (229), 地方法规 (140), 情节严重 (138), 无期徒刑 (106), 特别严重 (101), 工作人员 (93), 五年以上 (88), 十年以上 (88), 万元以上 (87), 没收财产 (70), 直接责任 (69), 责任人员 (69), 犯罪分子 (65), 严重后果 (59), 数额巨大 (46), 免除处罚 (14); а також багатоскладові ССч: 年以下有期徒刑、拘役或者管制 (68), 对其直接负责的主管人员和其他直接责任人员 (57) тощо.

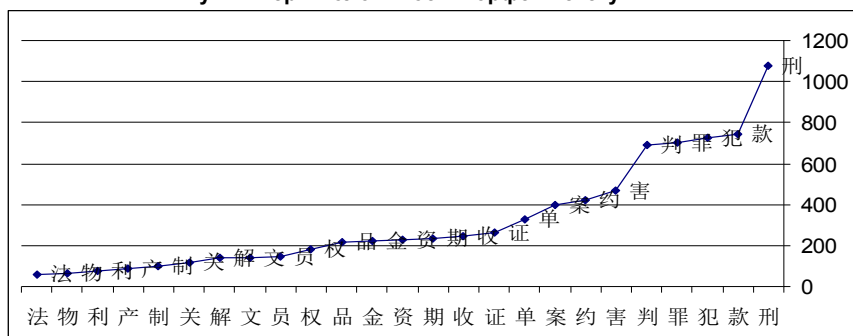
Порівняння закономірностей саме абсолютної частотності морфем у вибірках різних за обсягом текстів не є цілком правомірним, оскільки суттєво відрізняється абсолютна кількість кожної морфеми. Тому при зіставленні різних текстів варто аналізувати співвідношення загальної кількості однієї морфеми до загальної кількості морфем вибірки, їх відносну частотність; або ж співвідношення рангів морфем, що є досить об'єктивним критерієм.

Список "ядерної зони" юридичного дискурсу було уточнено шляхом порівняння його з морфемами частотного списку СКМ, створеного професором Цзюнь Да (Middle Tennessee State University) [10], з першого списку було вилучено 18 морфем, які мають низький ступінь термінологічності (上, 不, 事, 人, 作, 出, 分, 国, 地, 定, 方, 有, 本, 用, 行, 公, 工, 民), та отримано остаточний список "ядерної зони" юридичного дискурсу з 25-и найхарактерніших морфем.

На основі цього списку було проведено аналіз термінологічної насиченості тексту КК КНР шляхом порівняння різниці рангів морфем "ядерної зони" юридичного дискурсу та морфем частотного списку СКМ. Виявлено, що найвищий ступінь термінологічності у КК КНР мають морфеми 刑 (1079), 款 (746), 犯 (725), 罪 (704), 判 (690), дещо менший – 害, 约, 案, 单, 证, 收, 期, 资, 金, 品, 权, 员, 文, 解, 关, 制, 产, 利, 物, найнижчий має морфема 法 (58) (у дужках зазначено ступінь термінологічності; графік 4).

Графік 4

Ступінь термінологічності морфем тексту КК КНР

Таким чином, були уточнені "ключові морфемі" юридичного дискурсу СКМ; опрацьована методика визначення термінологічності лексичних одиниць на прикладі юридичного дискурсу СКМ.

Практичні результати лінгвостатистичних досліджень полягають у побудові автоматизованих систем науково-технічної обробки інформації, пов'язаних із вивченням текстів. Їх можна застосовувати при перекладах із однієї мови на іншу, при викладанні іноземних мов та укладанні посібників. Аналіз кількісно-рангових характеристик морфем у частотному списку може використовуватися для доведення авторства тексту, виявлення слів-паразитів тощо.

Список використаних джерел:

1. Hang Xiao. On the Applicability of Zipf's Law in Chinese Word Frequency Distribution: [електронний ресурс] – режим доступу: [http://www.colips.org/journal/volume18/JCLC_18\(1\).4.pdf](http://www.colips.org/journal/volume18/JCLC_18(1).4.pdf)

2. Mandelbrot B. On the Theory of Word Frequencies and on Related Markovian Models of Discourse. // "Structure of Language and its Mathematical Aspects". Proceedings of Symposia in Applied Mathematics. Vol. XII, Provi - Providence. Rhode Island, 1961.

3. Алексеев П.М. Статистическая лексикография. Л., изд-во ЛГПИ, 1975.

4. Андреев Н.Д. Статистико-комбинаторные методы в теоретическом и прикладном языкознании. Л.: Наука, 1967.

5. Головин Б.Н. Язык и статистика. – М.: Просвещение, 1971.

6. Дориченко С.А., Яценко В.В. 25 этюдов о шифрах. М: ТЭИС, 1994.

7. Кияк Т. Р. Лингвистические аспекты терминоведения. Учеб. пособие. Киев: УМК ВО, 1989.

8. Пиотровский Р.Г. Текст, машина, человек. Л., "Наука", 1976.

9. 香港"双语法例资料系统"法律术语的统计分析: [електронний ресурс] – режим доступу: <http://www.lingviko.net/feng/BLIS-1.pdf>.

10. 现代汉语单字频率列表: [електронний ресурс] – режим доступу: <http://lingua.mtsu.edu/chinese-computing/statistics/char/CharFreq-Modern.xls>.

Надійшла до редколегії 01.10.13

А. Козорез, ассист.

Киевский национальный университет имени Тараса Шевченко, Киев

СТАТИСТИЧЕСКИЕ ХАРАКТЕРИСТИКИ ЯЗЫКОВЫХ ЕДИНИЦ ЮРИДИЧЕСКОЙ ТЕРМИНОЛОГИИ КИТАЙСКОГО ЯЗЫКА

Проведенный анализ позволяет объективно выделить функциональные стили, определить принадлежность текста к соответствующему типу дискурса. Полученные результаты лингво-статистических исследований можно применять в построении автоматизированных систем научно-технической обработки информации (связанных с изучением текстов); при переводах с одного языка на другой, при преподавании иностранных языков, создании учебных пособий; анализ количественно-ранговых характеристик морфем в частотном списке может использоваться для доказательства авторства текста, в сфере криптологии и т.п.

Ключевые слова: юридическая терминология, функциональный стиль, тип дискурса, статистическое описание.

O. Kozoriz, teaching assistant

Taras Shevchenko National University of Kyiv, Kyiv

STATISTICAL CHARACTERISTICS OF LINGUISTIC UNITS OF THE LEGAL TERMINOLOGY IN THE MODERN CHINESE

This analysis enables an objective selection of functional styles and determination the text type of discourse. The results of linguistic and statistical research can be used in the construction of an automated scientific and technical information processing (related to the study of texts), can help to translate from one language to another, in the field of foreign languages teaching, packing manuals, analysis of quantitative and ranked characteristics of morphemes in the frequency list can be used to prove the authorship of the text; in the field of cryptology as well.

Keywords: legal terminology, functional style, type of discourse, statistical description.

УДК 811.521'38

К. Комісаров, канд. філол. наук, доц.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка, Київ

КОГНІТИВНО-СТИЛІСТИЧНИЙ ПІДХІД ДО ПРОБЛЕМИ НОРМИ ТА ВІДХИЛЕННЯ ВІД НОРМИ (НА МАТЕРІАЛІ СУЧАСНОЇ ЯПОНСЬКОЇ МОВИ)

Запропоновано погляд на проблему норми та відхилення від норми у лінгвістиці з когнітивної та стилістичної точок зору. На тлі міжмовної комунікації доведено актуальність виділення загальнолінгвістичної, літературної, стильової та стилістичної норми для сучасної японської мови, спираючись на ключові поняття стилістики та враховуючи різнопланові чинники.

Ключові слова: когнітивна лінгвістика, міжмовна комунікація, стилістика, норма, відхилення від норми.

Діалог між культурами, інтерпретація культур через мовний матеріал – напрямок надзвичайно перспективний на сьогоднішній день. Забезпечити належний рівень міжмовної комунікації, виконувати дійсно якісний переклад – було і залишається головним завданням професійного перекладача, і, потрібно усвідомлювати, що завдання це значно ускладнюється, коли за першотвір маємо художній (не інформативний) текст. Метою цієї розвідки є аналіз японського художнього тексту зі стилістичної та когнітивної точок зору, маючи центральною проблемою поняття норми та відхилення від неї.

Якщо розмірковувати про окрему національну мову, то, як слушно зазначає Н.С. Голікова, "поняття норми як правила, що встановлюється науковцями для літературної мови (на відміну від норм територіальних, соціальних діалектів тощо, які закріплюють носії лінгвальних форм, протиставлених у соціумі літературній

мові), має два важливих аспекти: по-перше, це кодифікація правил, по-друге – наукова критика літературно-мовного кодексу" [3, с. 4]. Так, відомий японський мовознавець Кіндайчі Харухіко висловлює, зокрема, своє шкодування щодо систематичного використання у великій кількості слів іншомовного походження для вираження елітарності та підкреслення сучасного характеру змісту висловлювання [11, с. 7].

Що ж до міжмовної комунікації, то, за словами А.В. Федорова, кожен різновид матеріалу, що перекладається, має свої специфічні риси, котрі зумовлюють особливі вимоги до перекладу. Порівняння різних видів перекладу є корисним та повчальним тому, що воно веде до виявлення відмінностей між ними, характерної своєрідності кожного з них. Саме шляхом зіставлення і протиставлення можуть і повинні бути виявлені специфічні риси, притаманні кожному з різновидів перекладу [10, с. 272].